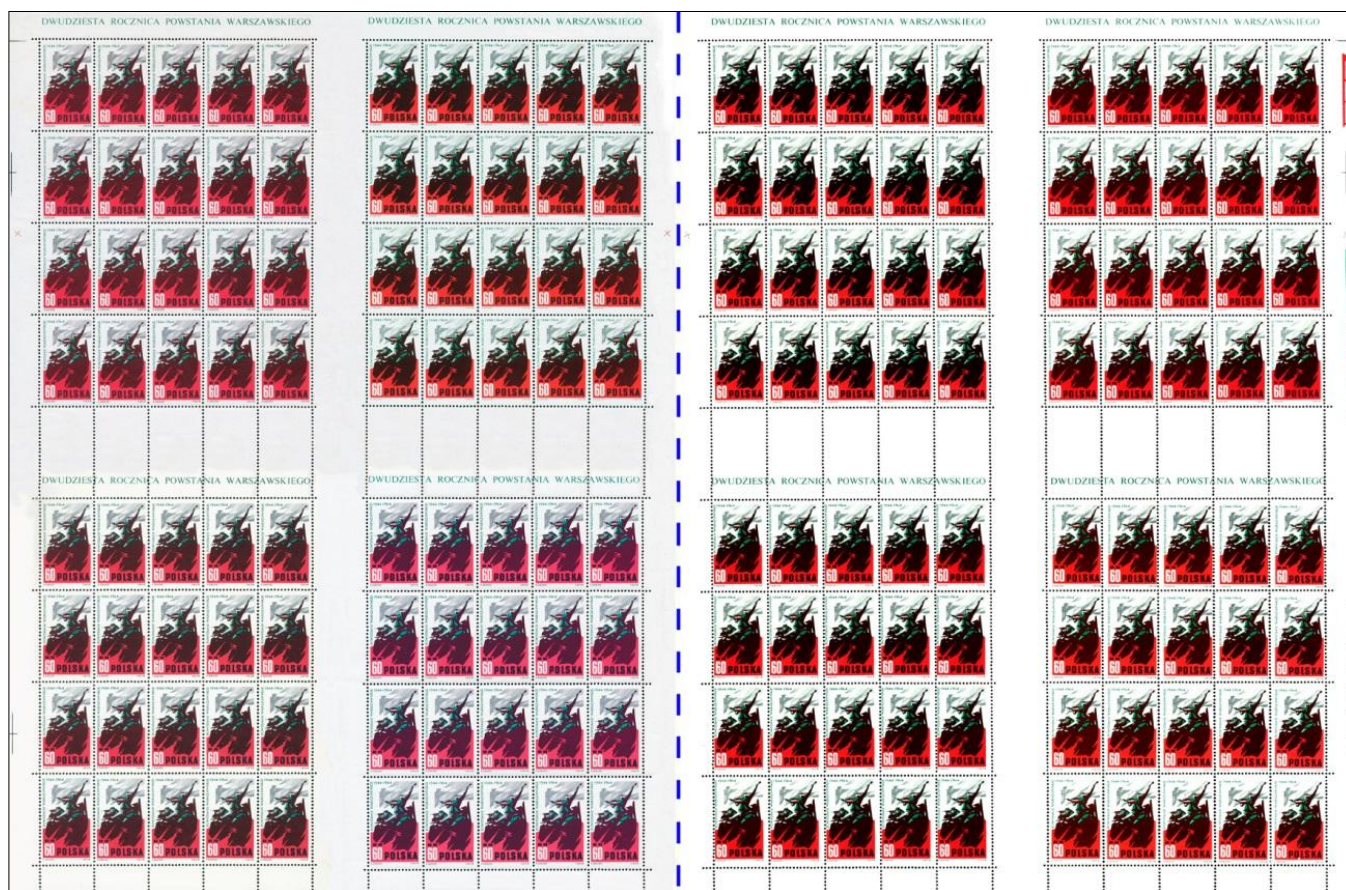

Adam Kielbasa-Schoeni
Stanisław Fołta, Krzysztof Jagołkowski

Droga do ustalenia 6. i 7. sektora wydania 20. rocznica Powstania Warszawskiego
(w nawiązaniu do artykułu zamieszczonego 13.02.2006 na stronie www.phila.pl)

20. rocznicę Powstania Warszawskiego Poczta Polska uczciła wydaniem znaczka PSPZP 1333 / Fi 1365. W dniu wprowadzenia znaczka do obiegu, jego nominał odpowiadał opłacie za list krajowy zamiejscowy zwykły o wadze do 20 g.

Znaczek ten drukowano techniką offsetową w arkuszach 4x2 sektory o układzie 5x4 pola w sektorze. Sektory nie były numerowane lub w inny sposób oznaczane. Na marginesach zachowały się sygnatury produkcyjne np.: krzyżyki markacyjne, pasery, punktura, skale nasycenia barw. Choć trzeba przyznać, że je skrzętnie usuwano (odcinano). Na podstawie układu punktury w arkuszu drukowym, wiedząc, że wszystkie te punktury były użyte, doszliśmy do wniosku, że przed perforacją arkusz drukowy był rozcięty na dwa arkusze perforacyjne (il.).

Arkusz perforacyjny 1.
obejmuje sektory:

1.	2.
5.	6.

Arkusz perforacyjny 2.

3.	4.
7.	8.

Przyczyny takiej operacji należy upatrywać w możliwości technologicznej posiadanej w PWPW perforówki. Prawdopodobnie była to grzebieniówka WALTER KROLL & CO. o max. szerokości perforowania 50 cm.

Charakterystyka poszczególnych sektorów na podstawie rekonstrukcji arkusza drukowego.

Znaki drukarskie:

- krzyżyki markacyjne:
 1. sektor przed 6. polem,
 4. sektor po 10. polu,
 5. sektor przed 11. polem,
 8. sektor po 15. polu,

- punkury (użyte = przekłute),

1. sektor przed 11. polem
2. sektor po 15. polu,
3. sektor przed 11. polem,
4. sektor po 15. polu,

Przykład punkury nieużytej

- paser:

1. sektor przed 1. polem,
4. sektor po 5. polu,

- skala kontrolna barwy (często obcinana):

- czerwonej po 5. polu 4. sektora,
- zielonej po 15/20. polu 4. sektora,
- szarej po 20. polu 4. sektora,
- czarnej po 10/15. polu 8. sektora.

Jak łatwo można zauważyć, tylko sektory 6. i 7. nie posiadają żadnych sygnatur produkcyjnych pozwalających na ustalenie, który sektor jest który. Dodatkowo oba posiadają przeperforowany górny margines i na pierwszy rzut oka nie różnią się od siebie.

Dalsze badania musieliśmy oprzeć na analizie perforacji. Do tej pory wiedzieliśmy, że zastosowano perforację grzebieniową, która przebiegała z góry do dołu (↓), stąd:

- górne marg. nie-, dolne przeperforowane - sektory 1-4. (I),

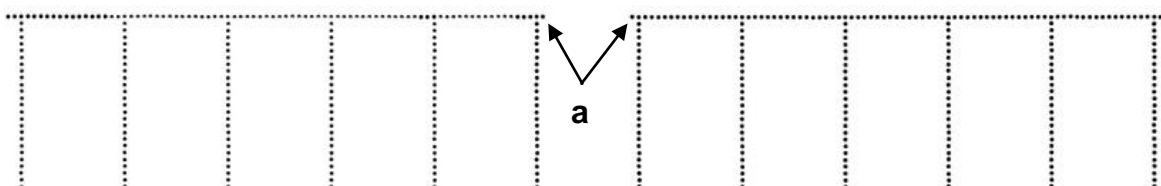
- górne i dolne marg. przeperforowane - sektory 5-8. (II).

Wiedząc, że grzebień perforacyjny rozpoczynający perforację „na górze” arkusza perforacyjnego – czyli w sektorach 1. i 2. lub 3. i 4. przenosząc swoje charakterystyczne cechy także na dolne sektory – odpowiednio: 5.i 6. lub 7. i 8., umożliwił nam przypisanie tych cechy „dolnym” sektorom. Do tych cech zaliczamy przede wszystkim przesunięte pozycje igieł względem siebie, pozwalające określić charakterystyczny wzór linii perforacyjnej, np.:

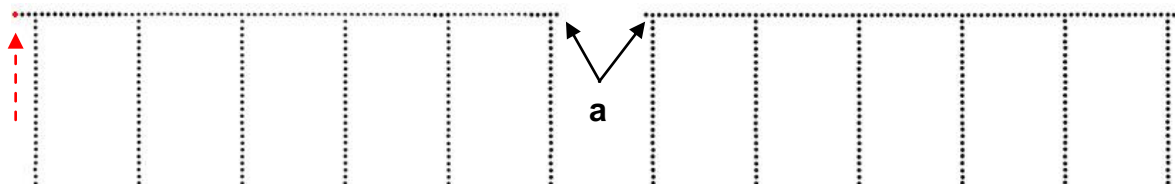
Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami wiemy, że szerokość grzebienia obejmowała dwa sektory (sektor był tożsamy z arkuszem sprzedażnym). Posiadając znaczną ilość arkuszy pochodzących z „górnym” sektorów 1-4 ustaliliśmy, że do perforowania obu arkuszy perforacyjnych wykorzystano dwa grzebienie różniące się ilością igieł w zestawie:

Zestawienie igieł pierwszego grzebienia perforacyjnego, którym perforowano obydwa arkusze perforacyjne.

a – uniknięcie przeperforowania marginesów wewnętrznych uzyskiwano poprzez wyjęcie 13 igieł z linii poziomej grzebienia

Zestawienie igieł drugiego grzebienia perforacyjnego, którym perforowano tylko arkusz perforacyjny 2.

różnica pomiędzy grzebieniami - dodatkowa igła, tu zaznaczona na czerwono;

układ igieł lewy margines prawy margines

I	z dwoma	z jedną	(2-1)
II	z jedną	z dwoma	(1-2)
III	z trzema	z jedną	(3-1)

Następnym krokiem było ustalenie, którym układem igieł perforowano poszczególne sektory:

Sektory:			
1. ↓	2.	3. ↓	4.
5. ↓	6.	7. ↓	8.
2-1	1-2	2-1	1-2
		3-1	

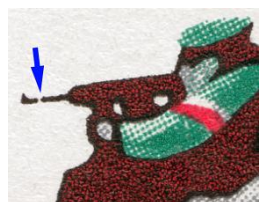
Doszlśmy do wniosku, że dziurki wybijane poziomą linią perforacyjną na lewym/prawym marginesie należą do charakterystycznej cechy danego sektora, która w połączeniu z poprzednio podanymi danymi pozwala ostatecznie ustalić, w jaki sposób można odróżnić sektor 6 od 7.

Zatem, możemy powiedzieć, że cechami charakterystycznymi analizowanych sektorów są:
sektor 6: układ igieł na lewym/prawym marginesie 1-2

sektor 7: układ igieł na lewym/prawym marginesie 2-1 lub 3-1.

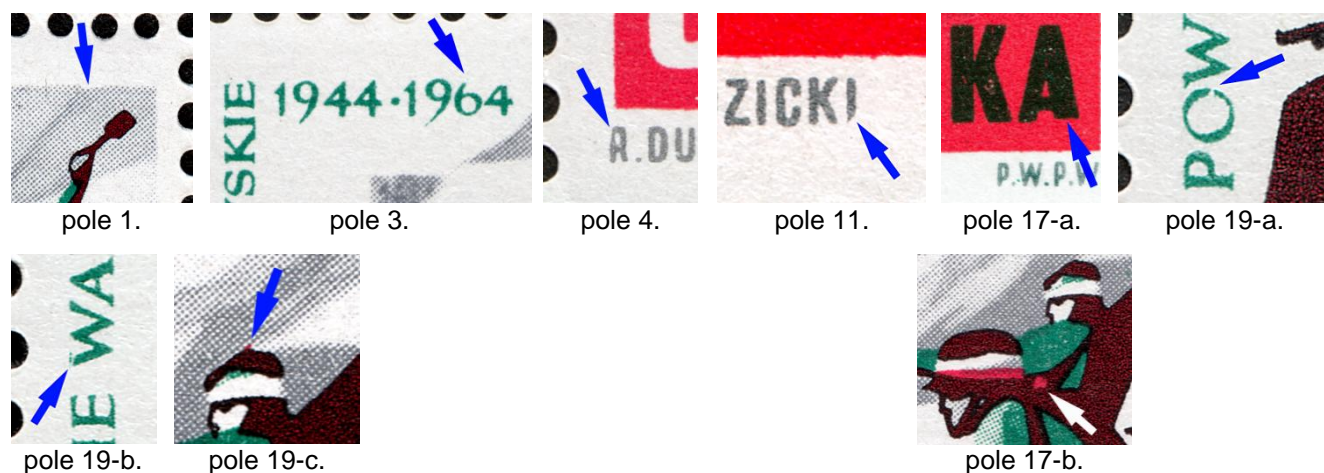
Usterki

Pomimo iż znaczek wydano w jednym, stosunkowo małym nakładzie, wydanie to obfituje w liczne usterki powstałe na etapie przygotowania i w toku produkcji. Także sektory 6. i 7. posiadają różne usterki, ale dopiero teraz, po ich ustaleniu można je dokładnie umiejscowić. Ogólnie można stwierdzić, że w tym wydaniu występują trzy grupy usterek:

I. Usterka formy drukowej barwy czarnej występująca na wszystkich znaczkach – oderwana lufa pistoletu.

II. Usterki występujące we wszystkich sektorach:

pole

1. Wcięcie w górnej linii tła, nad granatem,
3. Ścięte od góry cyfry „64” w 1964,
4. Uszkodzona litera „R” w R. DUDZICKI,
11. Ścięta od dołu druga litera „l” w DUDZICKI,
17. Krótsza prawa nóżka litery „A” w POLSKA (a),
19. Przerwana litera „O” w POWSTANIE (a),
uszkodzony szeryf pierwszego „W” w WARSZAWSKIE (b),
czerwona „antenka” na czapce trzeciego powstańca (c),

Usterki te w przeciwieństwie do tych z trzeciej grupy powinny znaleźć miejsce w katalogu. Ponadto znana od lat usterka występująca na 17. polu wszystkich sektorów z wyjątkiem sektora 2.

17. czerwona „kokardka” za hełmem środkowego powstańca (b) .

III. Usterki występujące w obrębie danego sektora.

Są to usterki w formie kropki, plamki, kreski, rzadko o wymiarach zadowalających łowców usterek, które ze względu na swoje wymiary nie predestynują do ujęcia w katalogu popularnym, ale jak najbardziej mogą służyć filatelistom z pomocą przy platingu lub ustalaniu sektorów. Występują z żelazną konsekwencją w danym sektorze na danym polu.